

ՀԱՆԴԵՍ

40 ՓԱՐԱ

ԱՅԻ ՎԱՐԱ ՏՎԱ ԵՎ ԽԱՎԱ ՖԱՐԱ

ՓԱՐԱ 40

ԾԱՀԻԿ տարարը եւկու անգամ կը հրատարակուի Զորեցարքի եւ Շաբար օրեն: — Տարեկան բաժանորդագրութեան զինն է 100 դր. արծարք, — Վեցամսեայն 30. — Դաւառաց համար 115 դր. Վեցամսեայ 60. — Մանուցման տուլը 5 դրշ.

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտ է, ուղղել
Ս. Մատոնակը եւ Տնօրին Անծոն Սահման,
Էսկի Զապրիլ: ճատուեսի Նշան Լ.Ֆ. Պերպերեանի Տպարան:
Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնն է չեն տրուիր:

ԹԻՒ 209 Գ. ՏԱՐԻ

1889

ՅՈՒՆԻ 26 ԶՈՐԵՎՇԱԲԹԻ

ԲՈՂԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ազգային. — Կրթական գործն և իրաց վիճակն ի թամզարա. — Թշուառն խորհեցէք. — Անօթի աղաջնարաննք, քէօթէ կով միթարանք. — Պարզութեալ բաշըրը. — Երկու մուրացկաններ. — Ասկէ անկէ. — Նշանաւոր հաւաքածոյք. — Զէշմէ մէյտանը ճինայէթի:

Ներկայանալով թակորեան Արժ Վահան վարդապետի իւր պաշաօնին գըլուխը վերադառնալը խնդրեր են:

Սարաճեան Արժ. Տ. Յովսէփ Ծ. վարդապետին Ամերիկայի այցելու հովիւ կարգուիլը յայտնի է. պէտք եղած եկեղեցական զգեստները պատրաստելու համար Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետի կողմանէ ջանք կը լինին:

ԿՐԹԱԿԱՆ ԴՈՐԾՆ ԵԽ ԻՐԱԾ ՎԻՃՈՒՆ
Ի ԹԱՐՁՈՐԾ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայոց ընէնքակցութեամբ Քաղ. Ժողովոյ Առաջնութեամբ Վահ. Մաքսուտ Ամենն արէին երկուշաբթի օր Բ. Դուռը զնոց և տեսակցեցաւ Բարձր Մեծ-Եպարքոսին հետ:

Կրօնական ժողովը երկուշաբթի օր ի նիստ գումարեցաւ ի Պատրիարքարան ընդ ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոսի, և ինչ ինչ ինդրոց կարդադրութեամբն զրացեցաւ:

Երկուշաբթի օր Սամամիոյ ժողովը վըրդէն 30-40 հոգի կրօն. ժողովոյ

88 Անդամ. 16ի Թամզարայէն անցնող Ճանապարհորդը, որ Մանշանդի 6 19-20-21 միւերուն մէջ այնքան անկողմնակալութեամբ կը նկարագրեր մեր ընադաւառին ներքին վիճակն, պարտէր միանգամ եւս անցանել անտի, և իրաց արգի խուօվայոյլ վիճակն վրայ ակնարկ մը նետելով, անցեկադրէր ի լուր հանրութեան:

Թողլով Ճանապարհորդին այս վերադարձը, կը փութամ ի ստորեւնունութեամբ հրատարակել նամակ մը, որոյ ընթերցողք պիտի կրնան ստոյդ գաղափար մը կազմել Թամզարայի և ըլչակայից ներքին վիճակին վրայ:

28 Մարտ, 89. Թամզարա Այսօր ուրախութեամբ ստացայ ձեր նամակն, և ահա կը փութամ պատասխանել:

Կուզէք որ շատ անգամ գրեմ ձեզ Թամզարայի վրայ. կը փափաքիմ ըստ ամենայնի կատարել ձեր բաղձանքը, գիտեմ որ սիրող էք իմանալ միլտյանութեան և յառաջդիմութեան լուրեր միայն. այսու իրաւամբ վայրկեան մը գրիչս առաջ չերթար իմացնել այն տեսակ գէպքեր, ուրք կը պատահին քանի մը շարախներէ ի վեր. և որպէս մի ահարկու օգերեւոյթ՝ վեր ի վայր կը յուզեն Խամզարայի հացի խնդրոյ պայքարով ժամանակէ մ'իվեր փոթորկացած մթնոլորտին բոլոր խաւերը:

Գրած էի ձեզ Գոմէշտուն(1) վարժակետութեան երչեալը, այժմ եւս պիտի իմացնեմ անկէ հրաժարիս երբ Թամզարայ էի, քանի մը Գոմէշտունցիներու հրաւիրանօք գնացի հօն. քանի մ'օրէն իմացայ որ այս հրաւէրը ամենքին հաւանութեամբ չէ եղած, մինչ ես բնաւ լուր չունէի այս բանէն Գոմէշտունցիք ուրիշ վարժապետ մ'ալ ունին եղեր, որ քահանայի պաշտօն

(1) Արուրակ կամ Աշխ. բհ-0վախ մէջ գիւղ մ'է, Թամզարայէն 7-8 ժամ հեռուողութեամբ. Բ. Տ. Ս. Ս. Ե.

ալ կը վարէր(1) երբ սկսայ դասերս շարունակել, վարժապետը այլ եւս եկեղեցի ոտք կոխել չուզեց. ասով զօրաւոր կուսակցութեան մը բաժնուեցաւ այս փորբիկ գիւղը. ուստի, անկարգութեանց տեղի չի տալու համար, հրաժարեցայ.

Վերադարձիս՝ խազտղիկ Թամզարան գտայ յուզեալ. ժաղովրդական զգացումն որ ընկճեալ կը թուեր ապրուստի պայքարին ազդեցութեան տակ գողցես դրգուած էր հակազդեցութեան մը շնորհիւ:

Տարած երեկոյ մ'էր, եկեղեցի գնացի. ամրոխ մը կը տատանէր գաւիթը. կը զարմանայի . . . բարեբախտարարար ալիք մը քշեց տարաւ զիս մինչեւ եկեղեցւոյ դուռը . և ահա ի՞նչ կը տեսնես, պատին վրայ անծանօթձեռքերով դրուած կրինակ յայտարարութիւններ, որք կը ծանուցանէին թէ վարժարանի գտատիարակ Մեծ. Տաճատ էֆ. Զիւլալեան կեղծաւոր և խարեալ մարդ մ'է, անարժան իւր պաշտաման . . . և այն: Ապշեցայ . . . և դուք ալ պիտի ապշիք, երբ իմանայք թէ մեր Թամզարացիք, ամենապարզ խնդիր մը կարգադրելու անկարող՝ ի՞նչ սարուկ միջոցներու կը գիմեն, թշնամանելով և անարդելով զիրեալ:

Ահաւասիկ խնդիրը:

Բնիկ Թամզարացի, Ս. Էջմիածնայ Գէորգեան Ճեմարանի շրջանաւարտ սաներէն, Պ. Արմենակ Հայկունի վերադարձած լինելով, կուսակցութիւն մը կուզէ զայն դաստիարակ կարգել Արամեան վարժարանին, և վատարել զՏաճատ էֆ:

Հակառակ կուսակցութիւն մ'ալ որ առաւել զօրաւոր ըլլալ կը թուի. կուզէ հաստատ պահել նախորդ դաստիարակը:

(1) Գեւ քանի մը շաբաթներ յառաջ Արբագան Պատրիաք Հը մէկ շըմբերական, կ. յանձնարարէր Առաջնորդաց, արգիլել եկեղեցական առաւան չունեցող անձանց սպասաւորութիւնն եկեղեցւոյ մէջ: Կը կործինք թէ այս շըմբերական ցարդ ստացած լինելու չէ, Ե. Գարանիստի Առաջնորդ Գեր. Պետրոս Մ. վարդապետ Ներկարարեան: Կը մն ոյ մեզ զարմանալ թէ, եթէ տնպաշտոն անձանց արդիետ է սպասաւորելն իսկ, ի՞նչու Ն. Գերապատութիւն կը թողու որ վարժապետ մը յանդգնի քահանայողործել ի Գոմէշտուն:

Բ. Տ Ս Ա. Ե.

Իրողութիւնը սա է թէ, ինչպէս մարդ՝ նոխակէս և ծանատ էֆ. ունեցած է թերութիւններ. բայց փոխան սոցաւ եթէ չըսեմ թէ մեծ գործեր ըրած է ի Թամզարայ, գէթ կրնամըսել թէ իւր պարտքն ըստ բաւականին կատարած է, երբ փորձառու գաստիարակ:

Պ. Արմենակ Հայկունի մի ազնիւ և գիտնական երիտասարդ է. առ այս ցցուց փորձեր, արգիլելով համակիր կուսակցութիւնն ցոյցեր ընելէ ընդդէմ Զիւլալեան էֆ.ի:

Վարժարանն զարդիս փակ է և մանկունք կը թափառին աստանդաշկան:

Ինձ կը թուի թէ տեղի չի կայ յառաջդիմութեան ներկայ դարուն հոսանքին առջեւ կենալ, և անհամ պայքարներով թէ հայ մանուկների և թէ իրենց ժամանակն ի զուրն վատնել:

Տեսնենք նորընտիր Թաղ. Աղաներն ի՞նչ լուծում պիտի տան այս ինդրոյն, որ երթալով աղիտաբեր կը լինի. տեսնենք մինչեւ ե՞րբ իրենց պարտականութեան ժամերն, կիւրակէ օրերն, եղանակին պահանջած աշխատութիւններով ի զուրն պիտի վատնեն(1) Տեսնենք մինչեւ ե՞րբ կարեւոր հասութից ազրիւներուն ծորակը մաքրելու և բանալու պիտի ջանան . . .

Առեւտուրն ծանօթ պատճառներով դադարուն վիճակի է: Ստակի տագնապն, ինչպէս Փոքր-Ասիոյ շատ մը քաղաքաց մէջ, նոյնպէս և հոսանձիւթեան մէջ ձգած է ամեն դասակարգի մարդիկն. սպութիւնն այնքան մեծ չէ. բայց շատ գժուար է քառասուն փարայ ճարելն մի հոխաց գնելու համար:

Եղբայրդ

Ա. Տ Բ Ի Ա Յ Ո Ւ Տ Ը. Ս. Շ Ա Ն Ր Ե Լ Ե Ա Խ

Այս նամակին տողերն, որ անեղծ սրեւ մը բղխած և գեռատի գրչով մը գրուած են, գմբաղդաբար կը պարունակեն ճշմարտութիւններ:

Ով չի վլտակիր, եկեղեցիներով, վանքերով, բարեկարդ վարժարաններով ծաղկեալ Թամզարան, այսօր, ցաւալի կացութեան մը մէջ տեսնելով:

(1) Հ. Պ. Հ. կանոնէն կայ սակաւաթիւ զա, տուղութիւնն մը, որ յարդելի է:

Բ. Տ Ս Ա. Ե.

Թամզարան այսօր բաժնուած է կուսակցութեան. ծանատեան և Հակատանատեան: Կուսակցութիւնը ազգաց յառաջդիմութեան նշան կրնան համարուիլ, բայց երբ այս պայքարն նման է երկու այծերու առակին. — որք, երբ խնդիրը սրընթաց գետակի մը կամ խոր անդունդի մը վրայ նետուած գերանէն անցնելու վրա է, եղինակի կը բարձրացնելու համարակար որս կը լինին հոսանքներուն կամ կը գտնեն իրենց մահը վիճին մէջ. — յետագիւմութեան և աղէտից պատճառ միայն կրնան համարուիլ:

Չեմ կարծեր թէ երկու պատուարժան անձինք — ծանատ էֆ. և Պ. Հայկունի ստեղծուած լինին աղէտարերք կուսակցութեանց պետեր լինելու, ժողովուրդն վրդովելու, և որ աւելի չարն է մանկանց ժամանակավաճառութեան պատճառ լինելու:

Կարելի է ուրեմն մին տնօրէն կարգել, և միւսն գասախօս, դրամականի մասին, եթէ երբէք լինի առաջ կութիւն, կը ցուցնեմ վանքը, հանգուցեալ բարերաց կտակները:

Ցայնժամ վարժարանն նախանձելի գիրքի մը մէջ պիտի լինի, ինչ որ է միակ փափաքն Թամզարացւոց, և անօգուտ վէճեր, օգտակար ժամանակին բուռն հարուած մը տալէ ետք, պիտի երթան կորսուիլ դատարկութեանց մէջ.

Ինչու ուրեմն այս ամենապարզ ինդրոյն կարգագրութեան համար մեր Թամզարացիք անձնական շահ, կիրք և ատելութիւն կը խառնեն:

* * *

Ինչպէս ողջոյն Փոքր-Ասիոյ, նոյնպէս և Թամզարա թէեւ սիրահար. է արուեստի, երկրագ ործութեան և ճարտարապետութեան. սակայն չի գիտէ զանոնք զարդացնելու եղանակներն ու օրէնքները:

Թամզարա իւր օգտին ու զարդացման համար պէտք ունի հանճարեղ Տեսնէ կամ Առաջնորդի (Էնմէնէօր) մը, ինչպէս որ Մահուն-Եկի Տիար Խմբագրապետ իւր Պատ. լրագրին 6193 թուոյն մէջ, «Թամզարատան մէքթուպ» խորագրով երեւցած մի գրութեան տակ, դիաել տուած էր:

Ինչպէս Թամզարաի նոյնպէս և ողջոյն Փոքր-Ասիոյ զարդացումն ու յա-

ուաջդիմութիւնն տեսնել կը կարծեմ
միայն այս ժշգիք մէջ . զոր Գերագոյն
Խխանութեան և խորհուղ գլուխներու
ուշագրութեանն յանձնել կը համար-
ձակիմ խոնարհաբար :

ԲԱՐԴՈՂ Տ. Ս. ՇԱՀՐԻԱՆ

82 15 Ապրիլ

Կ. Պօլս

ԹՅՈՒԱՐՆ ԽՈՐՃԵՑԵՔ

(Եար եւ վերջ)

Ելայ նստայ անկողնոյս մէջ : Արե-
գական անզօր ճառագայթները մը-
թաստուեր ամպերու մէջէն անցնելով
շփոթ իմն կը գծուէին խցկանս պա-
տերուն վրայ : Չորս գիս նայեցայ ու
սոսկացի . գիշերուան երազներուս մա-
հաշուք ստուերները գոզցես կը կե-
նալին գեռ մարմարեալ արձաններու
պէս . նորէն նայն պատկերներ , նորէն
նոյն մտածութիւնք լիեզանին
վրայ ալ , գեռ վառ կը մնար գիշե-
րային պահապան կանդեղս , որ մերժ
մարմուն և մերժ վառվուուն իր լու-
սով , մեռնելու մօտ պատանւոյ մը յե-
տին շունչը կ'ածէր ի յուշ . մտածու-
թիւններս աւելի սեւցան , տւելի տը-
խուր կերպարան մ'առին . . . միշտ
հոն , առջեւս էր ծերուկը , նիհար ,
գալկահար , վշտահար . . . ու մերժ
ձեռնամած և մերժ բազկատարած ,
օգնութիւն , գթութիւն կը հայցէր :
Եփեցի տչելու , ի բաց վանելու հա-
մար այս խուսափուկ տեսարանները ,
այս խարուսիկ երեւոյթներն ու մէկ
ոստմամբ ինք զինքս զուրս նեսեցի
այդ ձախոզ սեւեակէն : Մարմինս բա-
ւական ընկճած կ'երեւէր :

Երկու ժամ յետոյ , մեր տոջի ի-
րիկուան որոշման համաձայն , գուրս
ելայ տան դռնէն , և Հիսուր-Ծիսի կոշ-
ուած ճամբէն անցնելէ յետոյ , մինչ-
գեռ կը պատրաստուէի Երկամուղ-
ոյն ճամբան մտնել , հարիւր քայլա-
չափ հեռի նշմարեցի խուռնամբոխ
բազմութիւնն մը , որ կլոր շրջանակ մը
կազմած , գլխիկոր ու զարմացկոտ և
յուսահատ ուշագրութեամբ , բան մը
կը դիտէր գետնին երեսը . հետա-
քըրութիւնէ մղուած , գէալ ի հոն
ուղղուեցայ , աճապարուտ քայլերով .

բայց նախազգացում մը կասեցուց
զիս . չարաղէտ զազափար մըն էր այս ,
որ սոսկմուն բովանդակ մեծութիւնն
ունէր . կը մասածէի թէ . . . բայց չէ ,
չէ կարելի չէր այս . չէր կրնար ըլ-
լալ այդ տեսակ բան մը . . . :

Նոյն պահուն մէկ քանի շնորհքով
երիտասարդներ , որոնք նայն տեսարա-
նէն բաժնուելով գէալ իմ կողմն կը
յառաջանային , զարմացական շար-
ժումներով սա խօսակցութիւնը կընէ-
ին :

— Ատկայն զարմանալի է այս ,
ի՞նչպէս կարելի է որ այդ մարդը կա-
ռախումբին ներքեւ կտոր կտոր եղած
ըլլար :

— Իմացա՞ր , քննիւովեալը ըստու որ
այս պատահարը առջի գիշեր վերջին
կառախումբին պատահած լլլալու է .
վասն զի առաւտուն մարդ մարդա-
սանք չի կար երկանաձողներուն վրայ:

— Բայց որքան ալ դեզներ էր .
խեղճ մարդ , կ'երեւայ թէ գիշերը
մտմուռքով տուն դարձած ատենը չէ
տեսած այդ հրեշային լեռը և զոհ
գացած է անոր անիւններուն տակ :

— Թերեւս յուսահատութենէ մըզ-
ուելով հօն նետուած է , վասն զի իր
հագուստներէն ալ յայտնի էր որ աղ-
քատ մարդ մըն էր :

— Ինչ որ ալ ըլլայ պատճառը , սա
ճշմարիտ է որ ողբմելի մարդը յաւի-
տեսականութեան ճամբան ձեռք ա-
ռած է :

Երկու յոյներ :

— Թի՞ լէս , Բանտէլի , աֆթի թի
տուլեա թի՞ լէս . . . :

— Ալիթեա օ նուզմու տէն պիրէ .
փէնէթէ բռ թի նիխթա եէնիքէ ափ-
թօ թօ բրադմա :

— Բրիմա՞ն թօ եէսո . . . էն պո-
րի նահի բէտեա . . . :

Երկու բաւական տարիքուտ մար-
դիկ :

— Ոէն պու իշէ նէս տէրսին Հա-
ճի Գարիկ :

— Վալլահա պիլմէմ , Երէյի վա-
գըթտան պէրի պէօյլէ չէյ օլտըզը եօդ
տու :

— Թանըտըն մը հէրիփի , պանա
էօյլէ կէլիյօր քի պիր իքի տէփա
թիւքքեանըմըն էօնիւնէ կէլիպ տէ բա-
րա իսթէմիշ տիր պէնտէն :

— Թանըմամ , լաքին օրատա պու-

լունանլարաան պիրիսի տէտի քի մէ-
յէր պու հէրիփ Փրէնկ թէրզիսի իմիշ
տէ սօզրու տիւշմիւշ . տէօրթ տէ էվ-
լատը վար ըմբը ամմա հիշ պիրիսի տէ
եիւզիւնէ պագմազլար ըմբը :

Ու մէկնեցան : Իսկ ես , այս խօ-
սակցութիւններէն ոչինչ հասկընալով
կտմ աւելի ճիշդը խօսելու համար՝ ո-
չինչ հասկընալ ուզելով քայլերս մեծ-
ցուցի , լինթացքս արագացուցի ու եր-
բոր միացայ խոնուած խուժանին , և
ակնարկ մը ձգեցի գետնին երեսը , սոս-
կում , իր գագաթնակէտը հասաւ .
խաբուած չէի , նախազզացումս կա-
տարուած էր , երազներուս յաջորդած
էր իրականութիւնը . . . յայնժամ ի՞նչ
կսկծագին մորմոք , քանի՛ ողբագին
հեծեծանք հոգւոյս խաւերէն դուրս
նետուեցան . այն ի՞նչ էր որ կը տես-
նէի Աստուածես եղած էինք առ-
ջի իրիկուն , այնքան ահով ու սոսկու-
մով :

Մերունին , թերեւս յուսահատու-
թինէ մղուած , երկամուզւոյն անիւ-
ներուն տակ կտոր կտոր եղած էր .
իր որովայնին բովանդակ աղիքները
դուրս խուժած էին և բասորագոյն ա-
րիւնն առաջարկութիւն դուրս կը պոռթ-
կար հէք մուրացկանին պատուած վէր-
քիրէն . գլուխը վիշտած էր , ու գէմ-
քըն , այդ թոշնած ու արիւնաթաժաւ
գէմքը գեռ կը պահէր , աւա՛զ , յու-
սահատի մը յետին հեգնական ծիծա-
զը . . . Ա՛հ , թշուառութիւնն իր
անգութիւն թեւերուն վրայէն յաւիտե-
նականութեան սեմոց վրայ կը նետէր
զայն , և նու , գմբախտ հայրիկ , վերջ-
նապէս կը քամէր այն գառնահուան
բատէկն , որ իր թանձրացեալ երե-
ւութիւն տակ , այնքան ահաւոր է և
զոր Ա՛Ա կ'անուանենք տիեզերոց գե-
րագոյն իշխաններէն սկսեալ մինչեւ
յատին աննշան արարածները :

Իւ ի՞նչ բան աւելի ողբալի է
քան մահն երիտասարդ տիոց մէջ , և
թշուառութիւնն ի ծերութեան :

Երբ վրան գլուխը կը խուզարկէին
քառակուսի թուղթ մ'ելաւ իր մէկ
գրագանէն . ապահովութեան պաշտօն-
եայն ինձ յանձնեց զայն , իրեւ կա-

ըեւորութիւն ունեցող բան մը . առի ,
աչերս վրան սեւեռեցի , սարսուացի և
այդ սարսուռը յաւիտեան չպիտի մոռ-
նամ . թուղթին վրայ սա երկու բա-
ռերը գրուած էին , բառեր՝ որք աշ-
խարհի բավանդակ ունայութիւնը կը
կազմեն :

ԹՇՈՒԽՌՈՆ ԽՈՐՀԵՑԵՔ

ԳԵՈՐԳ Կ. ՍԻՄԲԵՑԱՆ

ԱՆՕԹԻ ԱՂԱՇԽԱՐԱՆՔ
ՔԵՕԹԵԿՈՎ ՄԽԻԹԱՐԱՆՔ

ինձի նայէքա , ինձի , աս էլլառու
ճամբայ չէ , էս քեզի կը լսուոր տէլի
առի եօխսա կիխուս պէլա :

—Կէնէ առուուանցով տըռաըռ մը-
ներ քա , հիմայ պէրանս պանալ կու-
տաս հա՞ :

—Էյ սանքի պէրանդ պանաս նէ
ի՞նչ կըլլայ , աս ի՞նչ է առ քու ծար-
քէդ քաշածս , քէշիէ սեւ օր սեւ
սահաթ ըլլար տէ տէմս չելլայիր .

—Քէշկէ , խլավուղին օտքը կոտ-
րեր տէ իս քու տէմդ չի հաներ ,

—Խլավուղը ի՞նչ խապահաթ ունի ,
իս տեսար տէ կիկը վրաս խաւրեցիր :

—Անոր աշկը իմինէս քեօր է էղեր
քի , սեւ էս մի , ճերմակ էս մի փար-
զը չէ բրեր ,

—Վայնի վրա՞դ , տահա տուն չէ ,
ան չէ , նէշէ խուռնազներ հիմըկու
աղջիկներուն սեւը ճերմակը չին կըր-
նար կոր հասկնալ .

—Էյ աղօթք չընես քի ծանս կըտ-
րեր նստեր եմ :

—Ծանդ չը կտրես տէ ինչ պիտի
ընես , իմինչս տեսեր էս քի :

—Կնիկ սուս էղիր

—Վո՞ւ պօրդ սրչի ինչս տեսար քի
ասանկ շիւպիէներ կընես կոր :

—Զի տեսայ տէյի .

—Ի՞նչ կը զուրցես նայիմ , պամ-
պառակ :

—Տէ իս մեղքը մի խօթեր :

—Վո՞ւ երիս մրկիս հէմէն , ըրա-
խի սիւնկէրի քի , տէմս նստեր ասանկ
նէֆսանիյէթ սիւրմիւշ կընես կոր

—Տահա ալ պիտի ընեմ , մեծ էմ
նէ իմ մենծութիւնս պէլլի ըլլալու է ,
տունին մէջը էս հիւքմ ընելու եմ :

—Հիւքիւմ ցաւերու կտս , տունին
մէջը ի՞նչ ձգեցիր քի վրան հիւքմ ու-

նենաս , ամենքն ալ ծախեցիր մէկդի
էլար :

—Էյ ծախեցինէ փարան ի՞նչ ըրի .

—Ի՞նչ պիտի ընես , մէխանէծիին
ավուը լեցուցիր :

—Սուտ կը զուրցես կոր , կէսէն
էվէլլ պախալին , խասապին տուի :

—Ինչու տուիր , ինչու կոխուդ քա-
րին փատին չի զարկիր տէ կործի մը
տէր չի զար :

—Բա կնիկ . կլօխս քարին փատին
զարնէնէ , կործի տէր չէ , տէրտի
տէր կըլլայի :

—Մա ամմէնը նէյիսէնէ . քա փա-
րատ շա՞տ էր քի կացիր խումար խա-
զացիր :

—Էյ քա պօշ նստէի տէ սի՞րտս
որխմուէր :

—Տունին մէջ չօփ մը չը թողուցիր
մատնոցս վարընճա ծախեցիր :

—Կէշէ , կէօչ ընենք նէ առապայի
համալի փարա չենք խտար :

—Բա պառկելու տէօշէք մը պիլէ
չունինք :

—Էս անիկայ մախսուս ծախեցի
քի առուուըները կանուխ էլլաս տէյին :

—Ան քի ասանկ պիտի ընէիր նէ
ինչու կարգուեցար զաւկի տէր էղալ .

—Ան խապահաթը մինակ իմս չէ :

—Վո՞ւ հիմայ կըռնակիս օրթա
տեղէն կը ճաթիմ . քա պամպառակ ,
խապահաթը քուկդ չէ տէ եւս որին-
նէ , ես հիմայ կիրկս իրեր հատով
ի՞նչ պիտի ընեմ :

—Կը հոդնիս կոր նէ կէտինը գիր :

—Բա , ի՞նչ պիտի ուտեմ , ինչ
պիտի կերցնեմ :

—Ես նասըլ է նէ տուրսը փորս կը
կշտացնեմ կոր , հէլպէթ երկու մար-
մին մէկ կլոխ էնք նէ , ան հիսուպճա
քու փորդ ալ պիտի կշտանայ չօ-
ճուխներունն ալ :

—Հէմէն Աստուծոյ խըշմին կոս
անօրէն , մէկ ծանով էրթաս քի տէմս
նստեր նիսպէթ կընես կոր :

—Ամե՞ն :

—Քէսկին խըշճներու կաս :

—Ամէն :

—Հոգի տալու ատենդ տամիա մը
ճուրին հասրէթ մնաս :

—Էլլավին սաղ ըլլայ :

—Ծունին ծմրին պարտէ պարակ
ըլլաս , թիրիլ թիրիլ տողաս տէ քուր.
չի մը կտորին ա՛լ քաշես :

—Գինին օխճ ըլլայ :

—Վո՞ւ մարելիք կայ վրադ մարդ-
քի իս առանկ կը մարեցնես կոր :

—Ինձի նայէ իլիմոն չիկայ . մա-
րելու միտ ունիս նէ առաջ քովի տու-
նէն իլիմոն մը ճարէ :

—Բա մարդ . թապիէթդ փոխե-
ցիր . հիմոյ ինչ խրտար ծան ունիմ
նէ և անզըն վար կը պուամ .

—Ի՞նչ զարար ունի , Էս ալ «պի-
ղիմ էվատ տիր» կըսեմ :

—Բա Աստուծոյ խաթերն համար
քիւփիւր ըրէ տէ ասանկ նէ փսանիէթ
մըներ :

—Քիւփիւր չը պիտի ընեմ :

—Վո՞ւ հայիլ էմ իս ծեծէ քի՝ հիչ
չէ նէ լու տէ խըրսը իջնայ :

—Չը պիտի ծեծէմ :

—Ոտքդ պաքնեմ թօխաթ մը օլ-
տուն զարիկ :

—Թօխաթ չէ քի կըսմիթ մը պիլէ
չեմ զարներ :

—Բա ոտքդ պագնեմ , մարդ ,
քէօլէտ ըլլամ , խայիլէմ , նամնուսիս
դպչելու լախըրաը ըրէ քի ծեծէն ծա-
րը ինէ քրթի . ամեն առտու ծեծ ու-
տելու ալըշմիշ էղած եմ տէ տո առ-
տու չեմ կընար կոր սապը ընել :

—Սա միիթարութենէդ ալ քեզ
պիտի զրկեմ քի կլօխս էրէլուտ պա-
տիթը կտնաս , սեւերես կնիկ :

—Օխ կընեմ օխ :

—Բա կնիկ . ասօրուան օրս էս
քու կլխաւորդ էմ . քեզի էս կը խա-
ռուիմ :

—Վայնի վրադ

—Աշքս կը խաղայ կոր , ծառքէս
խաղա մը կելլայ , քա՞ :

—Մըրսի վրադ .

—Ամմա սա ոիւքիւրկէ սարին վը-
րատ կը կոտրեմ հա՞ :

—Անիկա ընողը կընէ ճառթ ճուռ-
թը բուրա չըներ :

—Բա չեմ կընար ծեծէկ որի՝ կիւ-
քէնմիշ կըլլաս կոր :

—Ան կայ իքէն տուն ինձի փիս-
քիէ մը չես կընար զարնել :

—Վայ . չեմ կընար հա՞ . . . ա-
նանկ է նէ ես քեզ ծեծէմ տէ թող
կայ ծառքէս աղատէ . . . (չաթ բաթ):

—Օխ . օխ , օխ , օխ ծառքդ
վարդ բուսնի մարդ . քիչ մըն ալ կըո-
նըկիս զարկ որ հավէսըս առնեմ :

—Նա քեզի խօռթէ , նա քեզի

խայմախ, նա քեղի պէօրէկ:

—Եյ արթըլս հէրիք է մարդ. վարձքդ Ասուուծմէ առնես: պէրէ. քեաթ վերսին աս ծեծին քի՝ ասով կը միմիթարուիմ կոր. սու ալ չըլար նէ էս շատոնց սեւ հողին տակ կացած էի:

ՊԱԼԵԳԼԸ ԲԱՆԱԵԾՔԸ

(Ներբեռնութիւն)

—Ինչու տող կելլաք աղջիկներ, մի վախնաք, պան չը կայ. թող տըւէք քիչ մը խելքս զլուխս կայ, ան հիմա կանցնի:

—Պրէ դայմէնի, նասի՞լ օլտու պուիշ, կէօմէտի գօծօման թասի:

—Ա մոռէ տուտու. պիր բարչա թօբրագ, չամուր եաբաճագ, ողլա եաբաճագ, պիր չէ դալմաեաճագ:

—Երկու լուսըդ չը քեօրնայ, աս ալ տուն շինելու էլեր է. չամուրը որդան ինչ պիտի ընենք.

—Քա պիւթիւնը պօշ, քիչ մը աեազմաեի ճուր ճեռք ձգէինք տէ . . . :

—Աման ճանըմ, քիչ մը եախաս թող տուէք, սանկ խելքս կլօխս կայ, աս ի՞նչ է տս:

—Տիւտիւ հանըմ, տուն հոգ մաներ, մենք քու պայոււական առողջութեանդ համար մէշվէրէթ ու իսթի. շարէ կանենք ուր, աս ինչ մալիւճէն թէտարիք անենք ուր ցաւերդ տէք ըլլին:

—Քա աս ծակ սուրաթ մարդը հո՞ս ալ եախանիս բակաւ:

—Աֆ կանես տիւտիւ հանըմ ըժմա, եախանիս բակաւ կըսես նէ ուր իսէ, պէտք է մոտածական անես ուր ատ քու ըրած խօսքդ նամուսի ինթիգալ կանէ, գէրէ ծառայականու նէ բիւրէ նէ թախմէտա խուրուսի հմ ուր, մարդուս եախային կպչիմ:

—Ախպարիկ, քեզի պան մը ըսեմ, սա էրէսի ճուրսվ սըկէ բըրթիթ կը քաշես, չէ նէ հիմայ եանզըն վար կը պուամ հա:

—Բարկանայք և մի մեղանչէք, եանզըն վար կը պուաս ըմմա, սոնրա միւնպահաթ էլ ալէմը հոս պէրիքմիշ կըլլան ու աս հանըմ աղջիներաց սիրտիկը թըրըր թըրըր կու խաղայ ու թող ու սարսափը մուհասէրէ կանէ,

էկէր օր իսէ դու իմ խրատականացս ականջ կախես ուր իսէ, հէմ անխնտէ շիփապախս կըլլիս, հէմ առօք փառօք տունիկդ կը հոսնիս:

—Քա ոտուընիդ պագնեմ սա մարդը կուլիսէս տէք ըրէք, զէրէ վրաս լէպէթ կուգայ կոր, ես իմ ցա՞ւս մի նայիմ, չէ նէ աս պօշպօղազը:

—Տուտու, պիր քեասէ եօղուրտ վէրէյիմ տէ, իւսթիւնէ սիւր, աղըլը անըն տէր ագաապ ալըր:

—Եօդ տուտու, բօրթուգալըն շիւրիւեիւ պէօյլէ սագաթլանմը աղըլըրարա պիրէ պիր ալիր. պիր իքի շիւրիւք փօրթուգալ վէրէեիմ տէ իւսթիւնէ սիւր, պիր շէյթիք դարմազ:

—Օնլարըն հիչ պիրի ֆալտա էթմէզ, շունտան օն բարալըդ սագըդ լէպէպիսի վէրէեիմ տէ, չըդնաերպ իւսթիւնէ գօեռւն, տէր ագաապ կէշէր:

—Տէսթուր . . . տուր պախալըմ. նէ՞ վար օրտա . . . հասթա՞մը մը հասթա՞մը . . . նէ կիւզէլ. պէնտէ վար պիր մաճուն եէլ իշիւն, էօքսիւրիւք իշիւն, միտէ իշիւն, սանճի իշիւն, եէմէք հազմ էթմէք իշիւն, պալզամ իշիւն, -իշմահ իշիւն; . . .

—Եյ կրօդ եռմուրճախ իշիւն . . . պապա, պունուն աեազը ինճիւտի, էօյլէ շէյթիք եօդ աըր:

—Նէ՞ եօդ աըր, նէ եօդ աըր, սէն վէր պանս պիշ չէյթէք, ալտճագ պու մաճունտան, պիր լիրալըդ ֆայտա կէօրէճէք. պիր շէյ դալմաեաճագ, բիրի բաք օլաճագ:

—Քա աս ի՞նչ ափուր կուտէ, պիր վար ըտը կիճէտէն, պիր տէ տիւշտիւ պաճատան . . . ութանմազընըդ պէ, նէ՞ իսթէեօրսընըդ, սիդուն պիր շէյ իսթէեէն վա՞ր մը. հայտէ, պաշգագարեա պագըն:

Գուշ անդաս

ԵՐԿՈՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆ

Օր մը, ճամբան գացած ատենս, երկու մուրացկան քով քովի նստած, չետեւեալ խօսակցութիւնը կընէին:

Աղբար, շըմէնտըքէրի պիլէթները եէթմիշ ֆրանքի կը ծախեն կոր եղեր, իմացա՞ր:

—Շըմէնտիքէրին գործին խելքս

չի համիկ. քօնսոլիտէն խապա՞ր ես, ասօր բիտցան քանի՞ փարա է:

—Տօղուսու առ առաւօտ Ղալաթիայէն անցած տտենս տասնըութը երեսունը վեց փարա էր ամա, հիմայ չիյտեմ քանի փարա է:

—Մի մէյ մը երսունի մօտենար, ուխտ եմ ըրեր՝ նէ՞ շըմէնտըքէր պիտի նայիմ, նէ թրամվայ, շիտակ քօմիսին խան պիտի վագեմ թագեմ ստակներս քօնսուիտի պիտի պառկեցունեմ:

—Ռտքի ծան կայ, կարճ կատէ:

—Ճանըմ էֆէնտիմ, պէշ փարանըք ինայէթ էտին, էքմէք փարասը էտէյիմ:

—Անկարիս ալ ողորմեցէք, ողորմած բարերաբն ալ ձեզ ողորմի: Երկնաւոր թագաւոր ձեր տուրքը ձեր ողորմութիւնը ընդունելի լնէ:

—Պանատա պիր սատագաճէգ, տիղիմ թութմազ, քուլազըմ իշիթմէզ, կէօղիւմ կէօրմէզ, էլիմ էրմէզ, մէրհամիթ էտին. Ալլահ սիլէրի էլտէն այագատան, կէօզտէն տիւշիրմէսին:

—Ան չէ ամա էֆէնտիին քովէն փարաներդ առի՞ր:

—Զէ աղբար. ամաէ ամիս կերթամ փայիզը կառնեմ կոր. ֆախաթ Սամաթեալի վէրանէս պաշլայեմ նէ՞ ան ժամանակ պիտի ուղեմ:

—Առապա կուգայ կոր տէ նայինք:

—Ալլահ աշկընա օլսուն, հանըմ էֆէնտի, պիր էքմէք բարասը վէրին, սէվտիյինին պաշը իշին, ամա՞ն էֆէնտիմ, գուզում էֆէնտիմ, հանըմ էֆէնտիմ:

—Էօլմիւշէրին ճանը իշիւն հալիմ մէրհամէթ էտին. Ալլահ կէնճիյինի պաղըլապաըն, պիրինէ պին վէրասին. կէօրիւնիւր կէօրիւնմէզ դազատան պէլատան էսիրկէսին:

—Քեզի պան մը պիտի հարցունեմ. կիրակի առտու քեզ եկեղեցիին դուռը չը տեսայ. ուր գացեր էիր.

—Ժամուն գուսը քանի՞ կառնեմ, ես կիրակի օրը կարաղան գացի, անկէ ալ քալելով կամաց Քեհանէ, մինչեւ սաաթը տասնըմէկը պալըտեցայ, հէմ ալ հարիւր սէքսէն դուրուշ վաստըկեցայ:

—Ծո տղայ, ոտքով քալելու կողմանէ դուն Պ. Ֆիրմէն Ֆայո նալ անցար. Խայրի աշխարհք ֆէթ կընես կոր:

—Ալ խօսք մի՛ բանար , պաֆօրին տիւտիւկները կանչել սկսան , սատթը ութն է . համարնիս կարգանք :

—Նայեցէք ողորմեցէք , երկու աշաց անկար եմ . մեռելներուդ՝ հոգւոյն հաճի աղա , մէկ ողորմութիւն մը շը-նորհեցէք :

—Բօքօնա՛ , պիր սատագա , բա-նայիս քէտէր վէրմէսին , Ալլահ չէլ-պինի պաղըլասըն :

Պէլ էֆէնտի , պիր լօքման էքմէք բարասը :

Հանըմ էգէնտի , Ալլահ կիւղէլլի . յինի պաղըլասըն , բազափիմ պիր կիւ-նիւնիւ պին իյլէսին :

Սինեօր , Ալլահ իշխնի բասթ կէ . թիրսին :

—Տուտո՛ւ հանըմ Աստուած . սբր-տիդ մուրատը տայ . Ս. թագաւոր ցաւերէ , ցեցերէ , չար սատթներէ փրկէ ազտաէ , տուտած ողորմութիւնդ Քրիստոսի դանձանակը մտնայ : Խուն-կիանոս հայրապետ մէկ ծառքըդ մէ-կալին միւխուած չընէ :

—Խօ՛ , սանձիս բռնեց . ինչ բնեմ չիտեմ , շատ գէշ կըլլամ կոր .

—Քիչ մը առզագ սխմէ :

—Կը մեռնիմ կոր , աղքա՞ր , խել-քըս կը դառնայ կոր կեցած տեղըս :

—Քիչ մը սապը ըըէ , հիմայ չար-ը տէօնիւշի է , ցաւը կը մոռնաս :

—Տնանկ աղքատիս ողորմեցէք :

—Փաքըր հալիմէ մէրհամէթ էտին ,

—Հալր Արքահամու պէրէքէթը

քէսէներնուդ մէջը ըլլայ :

—Վէրէն տէ սաղ օլսուն վլրմէ-յէն տա :

—Լո՛ւս իջնայ մառելներուդ հո-դուն :

—Օրհնեալ տէր մեր

—Եէն մնաք , շէն և պայծառ մը-նաք :

—Խղճալի աղքատս ոլ անտես մի առնէք :

Բնթերցողք , շիտակ է . ողորմե-ցէք , ու ձեր տուրքը մի խնայէք .

վասն զի այսպիսի թշուառներուն հա-մար ըստա . մարգարէն . Երանի որ

խորհի զաղքատն և զանանին : Զի

փրայն գիղեսցէ և զքօնսօլտան և

շըմէնտըքէրն պառկեցուցէ : վասն զի փոխ տայ Աստուծոյ՝ որ սղորմի տը-նանկին : : :

Աղջիկնուդ անանկ աղէկ խըսմէթ մը կըտայ քի , հէմէն ինձի կըոնա-կովդդ երուսաղէմ տանիս նէ տեղը կայ , զէրէ բէք ազտատան մարդ է :

—Ինչէնի՞ է :

—Յարափ է . սարափ , հէմ մէն-խալէ սարափ ամա , 1000 սոկի թը-բախօմա կուզէ կոր :

—Բա չըսե՞ս րի սարափութին ընե-լու համար 1000 սոկի սէրմանէ կը բնուընէ կոր :

* * *

Մայր մը իւր փորբիկ տղուն խըն-ձոր մը տալով .

—Աւ զաւակս տէ , քրօջդ հետ ըրտուլմալը բայ ըրէ :

—Ըրաբութալը ինտո՞ր բայ կըլլայ մալրիկ :

—Ինտո՞ր պիտի ըլլայ , շատը ա-նոր տուր տէ , քիշը դուն առ :

—Ոնանկ է նէ , քուրիկ , նա՛ իրն-ձորը առ տէ . ըռաբութալը տուն բայ ըրէ :

ՆՇԱՆՑԻՈՐ ՀԱԼԱՔԱԾՈՅՔ

Մարդ՝ ապրելով կը սորվի կեան . քը . և միայն անձնական փորձառութեանց դասերն են որք բանի մը կը ծառայեն :

Ֆռանսիս Ստրուկ

Հասարակաց կառքն՝ որ ամէն վայր . կեան նոր անձանօդ մը կը մտնէ , կենաց նամակատուփն է : Ամբողջ մարդկառութիւնն մտած է այդ լոյն վայըն :

Ժէ-Ն Կըլլէ

Կան զրպարտութիւններ՝ որք կեզծ դրամներու կը նմանին , Զը կայ պատ-ուաւոր մարդ մը որ փափաքած ըլլայ զայն շինել մինչդեռ ամէն ոք կուզէ շրջագայութեան հանել .

Ֆռանսիս Ստրուկ

Ապագային տղիտութիւնն Աստու-ծոյ ամենամեծ բարիքն է :

Վեներ Ֆռանսի

Սէրը արեգակ մ'է գիշերոյն մէջ , գարուն մը ձմրան մէջ և ժպիտ մը կե-նաց մէջ :

Էդլ ու նաժառ

Քունը հիւանդաց բարեկամն է . բայց այսպիսի բարեկամ մը որ կը լը-քանէ զքեզ այն պահուն յորում գու-ամենէն աւելի պէտք ունիս նմա : Փնտուէ՛ առաքինութիւններն այ-լոյց վրայ և մալութիւններն քո վերայ : Բնիացն մատուելն

Մարդկային միութն կը նմանի ծո-վուն որ կը կորուսանէ , մէկ կողմէն ինչ որ կը շահի միւս կողմէն :

Առան Հանե

Սէրը բնութեան կերպամն է զոր երեւակայութիւնն հիւամած է .

(Թարգմ)

Մ. Գ. ՄՈԶԵԱՆ

ՉԵՇՄԵ ՄԵՅՏԱՆԸ ՃԻՆԱՅԵԹԻ

(208 Էտի Նեռի պահուած)

Խնսանըն հաեաթը նամուսը , հիւր-ըիլէթի իլէ օեռուն օյնանմազ . շէհա-տէթ մասխարալըք տէյիլ տիր :

—Բէք ալէա , գարինէի գաթիա՝ մը վար . . . գաթտա . . . միւլիքիլի-մին էլինտէ , եաթազը ալթընտա պիր պուշագ մը՝ պուլունմուշ , իւզէրինտէ պիր գան լէքէսի՞ մի կէօրիւլմիւշ : Միւթէլիքիա իլէ արալարընտաքի գաթիլի իւակագ լինակ լինակ պիր այսպէթ մը՝ վար ըմշ , իւզէրինտէ միւլիքիլիքանըն պիր շէյր մի՛ պուլունմուշ . նէ օլմուշ . պու կիպի գրաաթտան հան-կըսը մէվճուտ տըր . հաթիթա հանկը իմարէ միւլիքիլիմին գաթիլի օլտու-զունատ տէլիլ տիր . . . հիշ . . . պու հալտէ պէօյիլ պիր պիչարէնին գա-թիլիքիլէ միւճրիմինէթինէ գաեիլ օլ-մագ գապիլ մի տիր :

Բէիս էֆէնտի հազրէթլէրի .

Խմը հուգուգ իւլիմասընըն վազ իթտիլի պիր գախտէի զալըը միւթ-պիտիլ քի պիր միւճրիմին միւճազաթ-սըզ գալմասընտան հուգուգը ումու-միեն նէ գատար միւթէսիր օլուրաա,

պիր պիկիւնահըն մահքիւմ իտիլմէսին-
տէ օ գատար վէ պէլքի անտէն զի-
եատէ միւթէսիր օլաճազը հազգըն-
տա տըր Պու գախտէի թաստիգ իթ-
մէյնէսէքմիեից ,

Ըեիս էֆէնտի հաղթէթլէրի :

Պիը միւճրիմին միւճազաթ կէօր-
մէմէսի նիշխն հուգուզը ումումիեկիլ
միւթէէսիր իտիլոր . . . չիւնքի իպ-
նաի ճինսինտէն հէյեէթը իճթիմափեկ
էֆրատընտան պէրի հագդընտա զուլմ
իթտիյինտէն վէ մէսէլա անըն մալըն
չալտըղընտան ըրզընը, նամուսընը,
բայիմալ իթտիյինտէն, վիճուտընը եա-
րալտարընտան, նիհայէթ գրյմէթիլ
հայաթընտան մահրում վէ ճիւտա իթ-
տիյինտէն տօլայը հասը օլան հու-
գուզը ումումիյէնին իսթիհսալ իտիլ-
մէմէսինտէն նաշի աէյիլ մի..

Էօլէ իսէ քէնտի հալինտէ օժու-
րան , նամուսու իլէ եւցաեան քիմսէ-
յէ պիր զարարը օլմաեան պիր զէվալ-
լը , պէշ սէնէ , օն սէնէ , օն պէշ սէնէ
օ մուգատաէս հիւրիյէթինտէն մահ-
ըում իտիլիյօրսա օ պիր տահա իտաէ-
սինէ մուգթէտիր օլամատըլմըզ հա-
յաթը էլինտէն ղազպ օյունուրսա նէ-
եափըլմըզ օյուր , այնի տիկէը ճինայէ-
թին իդայը կիսի պիր ճինալէթէ ճիւ-
րա՛թ իտիլմիշ օլմա՞զ մը :

Ճէղա թէրթիպինտէ հիքմէթը հու-
գուգ եանի մազսատը ատալէթ . մագ-
սատը գանուն հէր Փէրտին իփալըն
մուգապիլինի իտատէ վէ էմսալընը թէր-
հիպ վէ գապիլը թէկտիպ օյանլարը-
նը , ուսուլը , գանունիյէ տաիրէսինտէ
ըսլահ վէ թէհզիպ վէ ճէմի՛էթ իշխ-
տէ պագալարը ճաիզ օլմաեանլարընըն
վիճուտընը օրթատան գալտըրմագ վէլ
հասըլ հէր քեսին Փիիլինէ կէօրէ գա-
նունի պիր մոււամէլէ իճրա իթմէք
տիր : Եօդսա ճէմլյէթի պէշէրիյէ իփ-
րատընտան պիրի էօլտիւրիւլտիւ տէյի
պիր տիկէրինին վիճուտընը տախի
իթմէք տէյիլ տիր :

Օ հալտէ պու գախտէի հուգուդի-
յէեէ վուգուֆու թամմէսի պուլուն.
տուղու միւսէլլէմէհամ օլան հէյեէթը
ատիլէի ալյիէնիզ շու քիւչիւք Ալիի
նա՞սը մահքիւմ իտէնէք տիր քի պի
չարէնին պի կիւնահ օլտուղու կիւնէշ
կիպի թէհազգուգ իթտի . Պինսաէն
ալէր քէնտիսինին պիտաեէթինէ դա-
ըար վերկիլէնէինի մահքէմէյի ալիեէ.

լէրինին առալէթինտէն գալթիէն իւ զիտվարըմ :

Եալլնըզ շունու րէճա խտէրիմ քի
իքի այտան զիետատէ պիը զէմանտէն
պէրի մէգուֆ պուլունտն պիչարէ
Ալիյի պու աղշամ վալիտէսինէ , գար-
տաշընա , խըսըմընա , ագրապաշընա ,
գափուշտուրմագ սուրէթիյլէ քէստի-
սինին կէօրմիւշ օլտուզու զատրը թաա-
միր պույուրուն պէօյիւք Ալինին վէ-
քիլի էվիլէլի էմին պէյին խթիփասը-
նա մէպնի օբատա հազըը պուլունմաշ
օլան տուվա վէքիլէրինտէն րիփամլու-
Խտչիկ էֆ . մլւտափատթընա իպթի-
տար ՚իտիլէնէյի ոըրատա միւլէքիլի
հէյեէթը մահքէմէտէն խաթաթը դա-
տէ խսայիլ էփէնտինին վէքեալէթի-
նի րէճա վէ խթիրհամ իթմէսինէ
էպնի ճանիզը բիյասէթտէն հազըը
պուլունան վէքիլ մումաիլէյհա վէքեա-
լէթի գապուլ իյլէմէսի ոէօյլէնմիշ
տիր :

իսմակի էֆ. — Րէյիս էֆ. հազրէթ.
լէրի տէրսասատէթ ճէ խալգըն նաղարը
տիգդաթ վէ տէհչէթինի ճէլպ իտէն
պէօյէ պիր մուհաքէմեի մէշուրէյի
շուրատու սամիին սրբաւընտա տուրա-
րագ ախվանըմիզտան Ծէփիդ պէյին
քէմալը ֆէսահաթ վէ թէլագաթլա
պիր պուչուգ սաաթտան պէրի իրատ
լիլէմէքտէ օլտու գլարը նութգու տին-
լէմէք սուրէթիլէ շու վագաայը ֆա-
ճիանըն հաիդ օլտուզու էհէմիյէթիէ
միւթէնասիպ օլան զարապէթինէ ա-
գըլ էրտիրմէյէ չալըշմագաա իքէն, մահ
քէմէի ալիւէլէրի պէնի վէ հալէա
(պէօյիւք Ալիի կէօսթէրէրէք) շու չօ-
ճուզուն միտաֆաայը հուգուգունա
վիքի թային պուրաւատու, գույու-

FLORIDA

תְּלִישָׁה || יְמִינָה ||

卷之二

1

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՏԵՐԱՊԻԿ — Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Հանդիսիս տպարանէն ի լյս ընծայուեցաւ Մեծ . Մ . Մամուլքեան է Փէնտիի սոյն նոր և բազմապատկեր ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐ-ՑԱՐԱՆՆ , մաքուր տպագրութեամբ և գեղեցիկ կտպմով :

Փոքր մանուկները , որք քերտականը ա-
ւարտելէ յետոյ չունէին իրենց կարողու-
թեան յարմար ընթերցանութեան գիրք
մը , ահաւասիկ սոյն պատկերազարդ Ըն-
թերցարանն պիտի ունենան այսուհետեւ ,
որու մէջ պիտի գտնեն փոքրիկ պատմու-
թիւններ , ոտանաւորներ , հանելուկներ ,
պիտանի գիտելիքներ , որք գեղեցիկ կեր-
պով դասակարգուած են աստիճանաբար :
Կը յանձնարարենք Մեծ . գառատուաց ,
սոյն Ընթերցարանն , որու պակասը բա-
ւական ժամանակէ ի վեր զգալի եղած էր
և զոր կը լեցնէ բազմահմուտ ուսուցիչն .
Կեդրոնատեղին է հանդիսիս ուսարանն :
և կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց
քով : Գինն է Զ դրշ . Շատ զնողներու գո-
հացուցիչ գեղջ կը լինի :

Յովհաննէս թ. Պալրդճեան էֆէնտի եազրիանէսի թէքքարէն Պիւեիւը Եէնի խանտա իւսթգաթտա 38 նիւմէ բոլու օտաեա նագլ իտէրէք քէմափիւս սապրդ հէրնէվի ումուրու թահ. ըիրիյեէ վէ պիզզաթ իճրալի վէքեալ էթի տաավիյեէ վէ միւմէյեիզիք, վէ րույեէթի մուհասէպէ վէ ուալիրէ իւլէ իշմիզալ իթմէքտէ տիր :

Եիկիրմի պէշ սէնէտէն միւմէճառ վուզ տուր քի պուլունմուշ օլտուղու միւխմէլիֆ մէճմուրիյեէթլէրուէ, վէ խուսուսի իշլէրտէ քէսպ իթտիկի թէճարիպի ատիտէ սէմէրէսի օյարադ, թարաֆընա միւրաճաաթ իտէն ասհապը մէսալիհի վէ խուսուսիլի թէճերդ վէ իսթինափը տավա զըմընտա, թաշրատան իշ իհալէ իտէն զէվաթը սուհուլէթլի թարիգլէր վէ էմնիէթպախ մուգավէլէրէ խօշնուտ իթմէքտէ իտուկինի պէեան իտէրիզ :

— —

ՖՈԹՈԿՐԱՖ

ԳԱՐԱԳԱԾԵԱՆ ՊԻԼԱՏԵՐԼԵՐ

ԳՈՒԼԵ ԳԱԲՈՒ ՆՕ. 677

Սիւշմէրիէրիմիզ մէմնուն գըլմագ, էսկիսէն պէտ մէսուլէքիմիզ օլտուղու տիւմէնին մալիւմիւ տիր : Պու տէփա էվլորաւ նըն էն մէջուր Փուգիգուլարընտան ճէլոլ իտէրէք, աթրլիցէմիզի տնատթմըզ օլտուղումատան, միւրաճաաթ իտէճէք միւշթէրիէր հէր հալտէ մէմնուն գալաճապլա-

լըր : Գորալ հովաս պիլէ րէսիմ չէ քիւր : Զօմուղար վէ չոկ տուրմազա թէնամմիւլի օլմայուլար իշին, էն սն խոսիւտէ էնաթա թանէ ե անի միւշմէրիզի եօրմազպըզն րէսիմէթ չէթիլիր : Պունտան մատան ՓօմօկրաՓ իշւն էն մէջուր Փապրիգաւ որտան հէր ճին, մաքինա վ՛ լէվադիմթ վէ էծզու կէթիրթափիլուպ, է վէն Փիյոթթ և սթըլուր :

Միւրաճաաթ իտէնէրէ մէճճանէն տէրս վըրիւուլ, մէրագլւլուր իշին 180 զրուշ գատար մաքինալար Փիրուխիթ օլունուր :

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ն Շ Ա Ն Պ Է Ր Պ Է Ր Ե Ա Ն

ՃԱՆՖԷՍՃԻ ԱԻԵՏԻՍ ՊԵՅՑԼԵՐԵԱՆ

ՈԹԱՆՊՈԼՏԱՆ ՉԱՐՇՈՒԻ ՔԵՊԻՐՑԵ ՍԱՆՑՈՒ ՊԵՏԵՄԹԻՆ ՌՕԳԱՂԸ ՆՕ. 7

Խչպու մազազոտա սիեան վէ րէնկի Փիսթանլըգ, ճէճէզ իշին իրէքի զուսպարըն էն էյի վէ կիւզէլ ճինսլէրի, կրօն Փրանսէ, արմիւր մէրվէյեսզ, սաթէն, լիօն, բէնկի աթլազ, մանիւլուգ չէչէքի գտափիփէ . Կարնիլիք չըպւզլու գատիփէ, գուէլի Փիսթանլըգ, վէ իրէքւ կրընատին գատրՓէլի պուլունտուզունտան, միւրաճաաթ իտէճէք քեափփէյի րազպէթլու մուշթէրիէրին կէրէք էմթատանըն նէփփառէթ վէ զարափէթի, վէ կէրէք Փիեաթլուրըն էնվէնիքթինէ խշուտ օրաճապլարը պէեսն օլունուր :

Օ Գ Ր Ո Ւ Ա Ս Ա Ն

ԿԱԼԱՐԱ ԵԻՒՔՍԵՔ ԳԱԼՏԸՐԸՏԱ ՎՕՅՎՈՏԱ ԳԱՐԵԸՍԸ ՆՕ. 94

Պէյցլէք տատամ իշին, թագլու էրախուէ շաքէթ բանթալոն, եէլէք

480 դր

2էշիուի րէներէրու սանթբաճլը իւազ մ

420 դր

իրէք վէ եօնտան շներէ վէ ոլշիւի կիւթագը թագը

170 դր

կիւմիւշի վէ թիւրիւն րէնկինտ սիւս միւ վէ շնքւ իւէ պիշմի կիւզէլ թագը

200 դր

Ֆէկէտաէ սիւսիւ չուպուգու վէ չէ քիւ իւէ սիւմի զանէթ կիւզէլ թագը

240 դր

Պիեյչէք տատամ իշին սիւս վէ Փասնէտէն ատեան ողը վէ իւզէլ թարթիւսիւ

120 դր

իշիւթէք, թէրզի ոլշիւի, սիւուլ թէրզիւ վէ թէրզի միւզէլ վէ թէրզի միւզէլ

220 դր

իշի իրէք, տէ վէ թիւեիւ վէ եա թիւ թիւն վէ ետխատ ւլէթրիւ, էնկինտէ դանէթ ուսուլիւ պիշմի չուհատան բարթիսն

220 դր

Սիւսան Փասնէ թէտէնկօթ գօսիի մի իւ զահէթ կիւզէլ չուպուգու բանթալն

240 դր

գանժուր գօնթիւմի, սիւս վէ եա գանզ էնկինտէ Փասնէ, չէքինէ պիշմի կիւզէլ

200 դր

իրէք նէլէկ պիշմի վէ իւսլու 50 դր

Պիւեիք տատամ իշին, չուպուգու դար տէն լըրթընմազ թանթալոն

50 դր

Տիւզ գումաշտան չուպուգու թանթօլոն դանէթ պիշմի վէ կիւզէլ

90 դր